

Gemeente
Drechterland

**Op weg naar een toekomstbestendige begroting
2026-2029**

Participatielogboek

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	3
1.1	Aanleiding.....	3
1.2	Het proces: in vijf stappen naar een begroting	3
1.3	Hoe kunnen inwoners meedenken?.....	4
1.4	Het participatielogboek: overzicht van gesprekken met Drechterland	4
2.	Enquête	5
2.1	De deelnemers	6
2.2	De oplossingsrichtingen.....	8
3.	Gesprekken op de markt	17
4.	Basisschool Padschool.....	19

1. Inleiding

In november 2024 zijn we van start gegaan met het project Ombuigingen. Dat doen we samen met inwoners en andere belanghebbenden. Met deze participatieve aanpak doen we als gemeente Drechterland iets nieuws! Deze werkwijze is nog maar door een paar andere gemeenten in Nederland toegepast. De belangstelling voor deze aanpak groeit, omdat het zorgt voor een betere koppeling tussen het huishoudboekje van de gemeente en de lokale behoeften van inwoners, organisaties en ondernemers.

1.1 Aanleiding

De start van het project Ombuigingen was vrijwel direct na het vaststellen van programmabegroting 2025-2028 door de gemeenteraad van Drechterland. In deze begroting werd het diepste punt van het ravijn, een structureel tekort van afgerond € 2,5 mln. in 2028, gepresenteerd. Dit tekort wordt grotendeels veroorzaakt door een lagere uitkering vanuit het gemeentefonds, met 68% de grootste inkomstenbron van Drechterland. De terugloop van de algemene uitkering is niet de enige aanleiding van lagere inkomsten voor onze gemeente. Ook de inflatiestijging die zich in 2022 heeft ingezet, leidde tot kostenstijgingen over de volle breedte van de begroting.

1.2 Het proces: in vijf stappen naar een begroting

Via vijf gerichte stappen werken we naar een toekomstbestendige begroting toe met draagvlak in de samenleving.

1.3 Hoe kunnen inwoners meedenken?

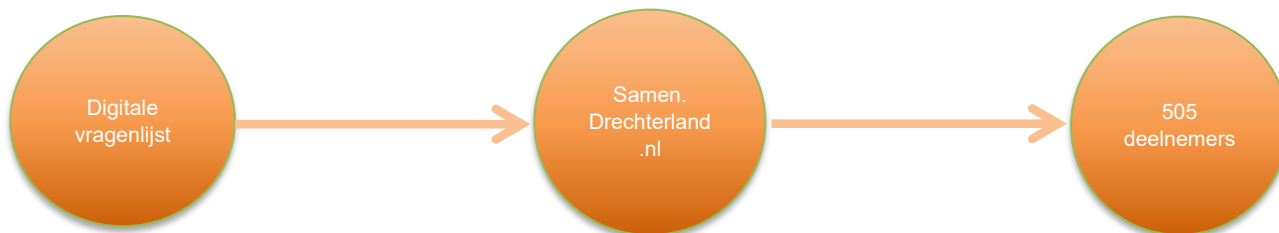
We gebruiken een combinatie van online en offline middelen en gaan zowel de diepte als de breedte in. Onder andere via straatinterviews, bijeenkomsten en/of online vragenlijsten. Zo bereiken we een grote én diverse groep inwoners en belanghebbenden.

1.4 Het participatielogboek: overzicht van gesprekken met Drechterland

In dit participatielogboek is alle input opgehaald uit het participatieproces beschreven. Er is weergegeven in tekst en afbeeldingen wanneer, waar en hoe inwoners en belanghebbenden hebben meegedacht. Ook is beschreven wat voor input er is opgehaald en welke conclusies daaruit getrokken kunnen worden bij het maken van keuzes en opstellen van een toekomstbestendige begroting. Het logboek volgt in de beschrijving een chronologische volgorde van de verschillende stappen in het proces.

Het participatielogboek wordt na aanbidding aan de gemeenteraad ook op de website Samen.Drechterland.nl geplaatst. Naast het plaatsten is er de mogelijkheid om te reageren op het logboek: hebben we een herkenbare samenvatting uitgewerkt of mist u (een deel) van uw inbreng?

2. Enquête

De vragenlijst op Samen.Drechterland.nl was de eerste mogelijkheid tot meedenken. We waren benieuwd naar de eerste inhoudelijke reacties op drie voorgestelde oplossingsrichtingen voor het financiële tekort.

De drie oplossingsrichtingen waarlangs de vragenlijst is opgebouwd zijn:

Volgen (509)

Deel

Denk mee over bezuinigingen

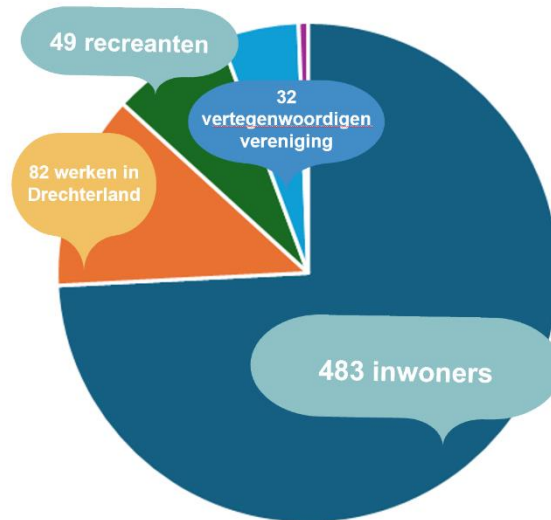
De gemeente Drechterland moet € 2,5 miljoen bezuinigen. Dat komt omdat we vanaf 2026 minder geld van het Rijk krijgen. De gemeente moet daarom keuzes maken waar het geld aan wordt uitgegeven. De komende maanden werken we verschillende maatregelen uit. De gemeenteraad kiest hieruit de maatregelen waarmee de begroting op orde komt. De keuzes kunnen invloed hebben op de zorg voor kwetsbare inwoners, niveau van de dienstverlening of het gemeentelijk onderhoud van groen en wegen.

Samen keuzes maken voor de toekomst van Drechterland

2.1 De deelnemers

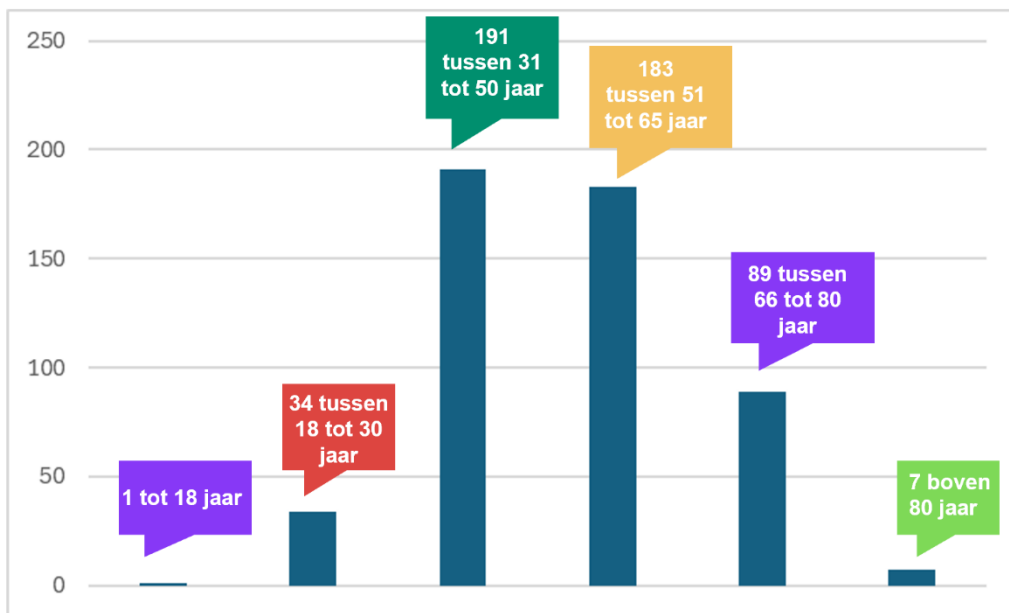
Wat is uw relatie met Drechterland?

Bij het invullen van de relatie met Drechterland waren meerdere opties mogelijk.

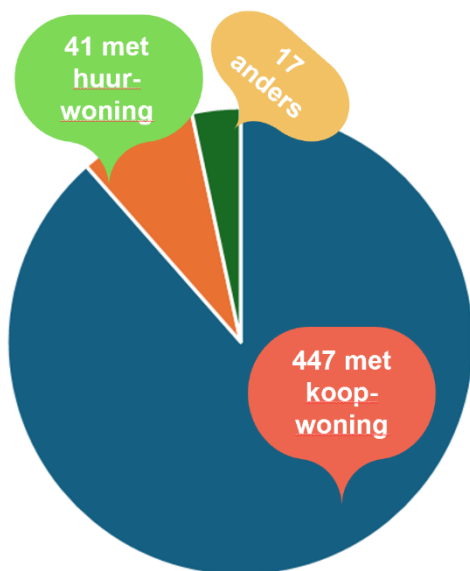

De optie 'anders' is 4 keer ingevuld. Dit betrof vooral voormalige inwoners van Drechterland.

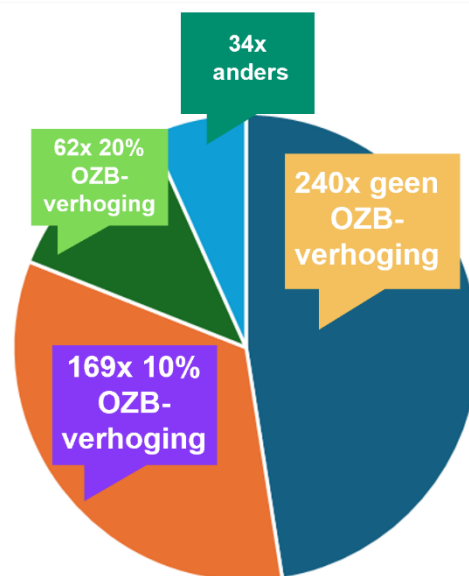
Wat is uw leeftijd?

Heeft u een koopwoning?

Hoeveel zou de OZB omhoog mogen?

Bij de knop 'OZB' is 34x anders ingevuld. Hiervan is 15x aangegeven dat de OZB omlaag mag, 8x dat de OZB een kleiner beetje tot 5% omhoog mag. Ook is 5x aangegeven dat de OZB inkomensafhankelijk omhoog mag. 1 keer werd ingevuld dat 20% akkoord is als de besteding dan zelf bepaald mag worden. Het draaien aan de knop 'OZB' verschilt tussen inwoners met koopwoning of huurwoning nauwelijks. Er is met 2,5 % meer een lichtere voorkeur voor OZB-verhoging bij inwoners met een huurwoning.

2.2 De oplossingsrichtingen

Langs 3 opties is gevraagd naar oplossingsrichtingen: bezuinigen, allemaal meer doen en omdenken.

Met de oplossingsrichting bezuinigen is de begroting van Drechterland opgedeeld naar 4 knoppen:

Gemeente

Zorg & onderwijs

Onze leefomgeving

Sport, cultuur & recreatie

Per knop is een korte toelichting inclusief de omvang in de begroting 2025 opgenomen in de enquête. Naast het aangeven van het al dan niet bezuinigen op de knop en de eventuele mate waarin was er ruimte voor een toelichtende tekst. Gemiddeld is daar 125 x per knop gebruik van gemaakt.

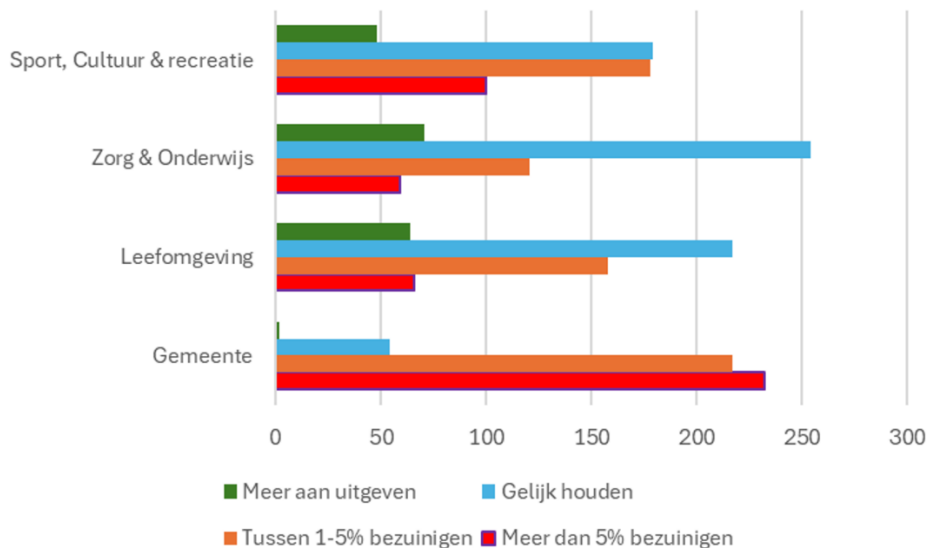
Oplossingsrichting: Bezuinigen

2

4

3

1

Een duidelijke voorkeur is er om binnen de knop Gemeente te bezuinigen. Als voornaamste argument wordt gegeven dat het toch efficiënter moet kunnen binnen gemeente. De inwoners van Drechterland willen bij voorkeur niet bezuinigen op zorg en dan specifiek jeugdzorg is een veel voorkomend standpunt. Bij onze leefomgeving is er een sterke voorkeur om niet op het groenonderhoud te bezuinigen en de wegen veilig te (onder)houden.

Opmerkingen bij knop Gemeente

Bij het invullen van de enquête was per knop ook ruimte voor een toelichting bij de gemaakte keuze. Daar is 144x gebruik van gemaakt bij de knop Gemeente. Hieronder zijn een paar letterlijk overgenomen (delen van) bijdragen verwerkt die recht doen aan de meest voorkomende argumenten.

- Altijd goed om te kijken of het efficiënter kan;
- Digitaliseren, online samenwerken met grotere regio;
- Fuseer met SED gemeenten;
- Geen dure externe organisaties en adviesbureau's inschakelen;
- Gewoon over hele breedte 4,5 % bezuinigen;
- Kijken of het onderhoud aan sommige gebouwen uitgesteld kan worden;
- Wat kan gecombineerd worden met andere gemeenten? Denk aan 1 gemeentehuis;
- De dienstverlening moet goed blijven!
- Voorkom dat aspecten kapot gaan op lange termijn, maar draag bij aan versobering.

Opmerkingen bij knop Zorg & Onderwijs

Bij de knop Zorg & onderwijs is 107x gebruik gemaakt van de ruimte om een toelichting te geven bij de keuze. Hieronder zijn een paar letterlijk overgenomen (delen van) bijdragen verwerkt die recht doen aan de meest voorkomende argumenten.

- Belangrijke taak van de gemeente. Niet op bezuinigen, al zal er misschien nog wel winst te behalen zijn als er efficiënter en kritischer gewerkt wordt;
- Bij sommige onderdelen kan er misschien gekeken worden wat echt noodzakelijk is, waar we wat kunnen bundelen en misschien op een andere manier aanvliegen;
- Inzetten op onderwijs en (preventieve) zorg;
- De zorg kan veel efficiënter worden ingericht, doe een beroep op het stimuleren van het regelen van de eigen zorg. Vrijwilligers trainen en dan bijvoorbeeld inzetten voor voorlichting. Meer samenwerking met buurgemeenten om de zorg en hulpverlening efficiënter en vooral goedkoper te maken;
- Er mag meer geld naar de schoolgebouwen;
- Jeugdzorg anders inrichten. Meer vanuit netwerk en ouders mee laten betalen aan zorg. Niet alleen verantwoordelijkheid gemeente!!;
- Probeer op zorg en onderwijs niet te bezuinigen. Het is belangrijk om hier blijvend op toe te zien dat educatie van onze kinderen en het welzijn van ouderen de volle aandacht en investering krijgt.

Opmerkingen bij knop Onze Leefomgeving

Bij de knop Onze Leefomgeving is 125x gebruik gemaakt van de ruimte om een toelichting te geven bij de keuze. Hieronder zijn een paar letterlijk overgenomen (delen van) bijdragen verwerkt die recht doen aan de meest voorkomende argumenten.

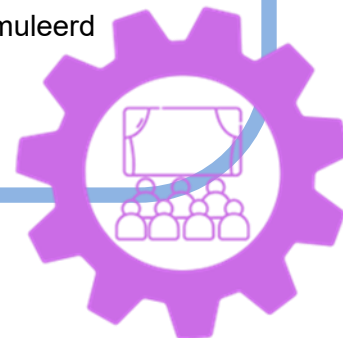
- Dit zou ik op z'n minst gelijk houden, voor tevredenheid van de inwoners. Dit zijn onderwerpen die heel zicht- en tastbaar zijn;
- Meer verantwoordelijkheid bij de inwoners zelf neerleggen. Eigen rotzooi opruimen en de eigen omgeving leefbaar houden. Dit scheelt heel veel onderhoudskosten;
- Minder boa's. Niet bezuinigen op brandweer;
- Onderhoud op diverse plekken is al niet fantastisch. Onkruid staat vaak hoog op stoep in de zomer. Speeltoestellen in de speeltuin onder de algen. Hierop niet bezuinigen;
- Archeologie en het stimuleren van ondernemers lijkt mij onder deze omstandigheden niet noodzakelijk.
- Prioriteiten bij veiligheid en continuïteit. Zorg voor toekomstbestendige infra;
- 1% bezuinigen, eerlijk verdelen over de onderdelen naar begroting;
- Beter onderhoud aan parken en wegen.

Opmerkingen bij knop Sport, Cultuur en Recreatie

Bij de knop Sport, Cultuur en Recreatie is 119x gebruik gemaakt van de ruimte om een toelichting te geven bij de keuze. Hieronder zijn een paar letterlijk overgenomen (delen van) bijdragen verwerkt die recht doen aan de meest voorkomende argumenten.

- Sport en recreatie is heel belangrijk voor de jeugd;
- Sportverenigingen moeten hun eigen budget bekostigen;
- De lokale omroep lijkt me niet iets dat uit de gemeente moet worden gefinancierd. De succesvolle lokale ondernemers kunnen hier een bijdrage leveren en daarvoor meer publiciteit krijgen;
- Is relatief een klein onderdeel van de begroting, terwijl veel inwoners gebruik maken van de (sport)voorzieningen. Dus niet bezuinigen;
- Wellicht gericht bezuinigen. Participatie en ondersteunend blijven investeren, zodat iedereen mee kan doen, maar deels ook van (zéker de gezonde) verenigingen/leden een grotere eigen inleg vragen
- Monumenten minder onderhouden, recreatie hoeft niet gestimuleerd maar wel onderhouden.

Bijvangst

Bij de knopen zijn soms ook opmerkingen geplaatst die geen (directe) betrekking hebben op bezuinigingen of de inhoud van de begroting. Om meermaals opgenomen opmerkingen zoveel mogelijk recht te doen plaatsen we deze apart in dit kader bijvangst.

- Probeer eens meer inkomsten te genereren uit bouwprojecten;
- Het aantal mensen dat hulp nodig heeft stijgt. Dit is een landelijke trend. Wel ben ik van mening dat veel zorg beter landelijk geregeld kan worden dan per Gemeente waardoor er ongelijkheid ontstaat tussen regio's. Dit is een vraagstuk dat ik mis in de politieke discussie.
- We maken Den Haag duidelijk dat de ondergrens is overschreden. Het is nu een keer klaar met het verschuiven van alle verantwoordelijkheden naar de gemeenten en dan ook steeds minder geld geven aan diezelfde gemeentes. Trek op met andere gemeenten en VNG en maak een vuist!

Stel de leefbaarheid in Drechterland centraal

Binnen alle knoppen is de voornaamste reactie efficiënter werken aangevuld met de inwoner kan ook meer zelf doen. Ook is er tevredenheid met het huidige voorzieningenniveau. Daarmee wordt duidelijk toegelicht dat het effect van bezuinigingen op de leefbaarheid van inwoners centraal moet staan, dit moet namelijk beperkt blijven. Bij gerichte bezuinigingen op de gemeente blijft het effect naar verwachting van de inwoners beperkt. De gemeente zou daarom kritisch moeten kijken naar haar eigen dienstverlening en op de kerntaken moeten focussen. Wat kan hier efficiënter of anders georganiseerd worden?

Jeugdzorg en Onderwijs als basis voor de toekomst

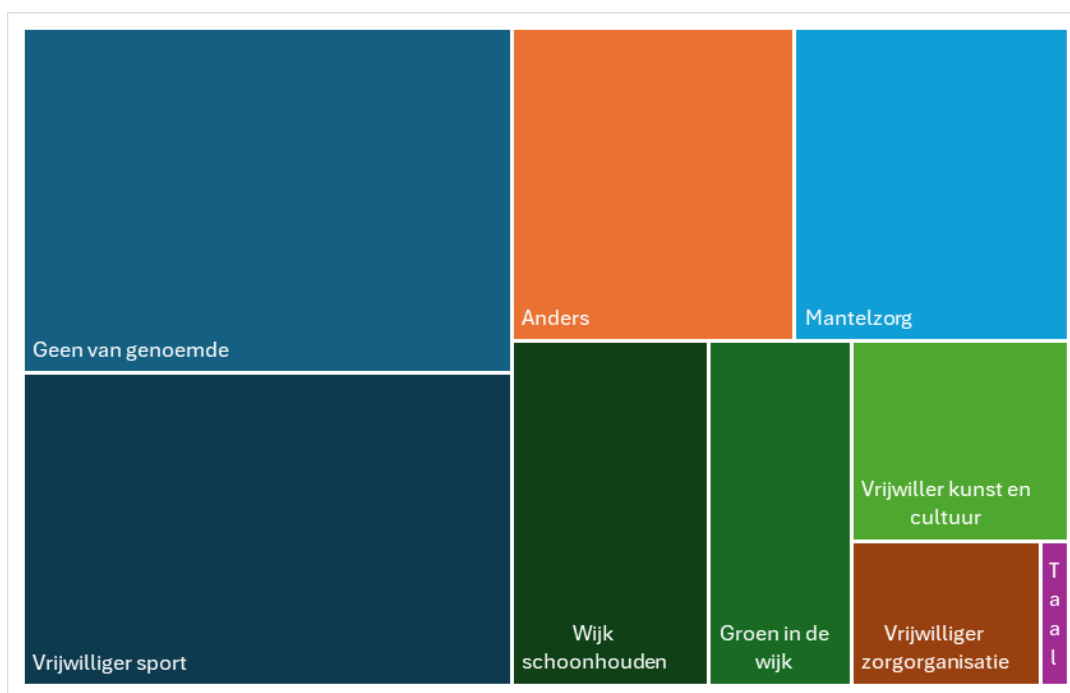
Een goede zorg voor de jeugd en onderwijs zijn vereisten voor een toekomstbestendige samenleving volgens de reacties. Met name onderwijs en jeugdzorg wordt vaak benoemd als een thema waar zeker niet op bezuinigd moet worden. De kwetsbare groepen die gebruik maken van zorg moeten ook niet getroffen worden door bezuinigingen op dit thema. Wel is het advies om resultaten (scherper) te toetsen, meer op preventie in te zetten en zo met het efficiënt inzetten van de middelen invulling te geven aan de zorgverlening.

Samen aan de slag met Onze leefomgeving

Binnen 'Onze Leefomgeving' geven inwoners aan dat er al veel bezuinigd is in het verleden. Met name op wegen en groenonderhoud lijkt er niet veel meer mogelijk volgens de reacties. Bij 'Onze leefomgeving' geven inwoners vooral aan dat er nagedacht moet worden over het betrekken van inwoners bij bijvoorbeeld groenonderhoud. De inzet op archeologie, economie en BOA's staan hoog op het lijstje van eerste onderwerpen om op te bezuinigen.

Sport, Cultuur en Recreatie als verbindende krachten

Inwoners geven aan dat er beperkt en gericht bezuinigd zou moeten worden op 'Sport, Cultuur en Recreatie'. Gericht om de bijdrage aan de fysieke en mentale gezondheid wel te blijven stimuleren en onderhouden. Een deel van de respondenten geeft aan dat de bezoeker of gebruiker van sport- of cultuurvoorzieningen daar zelf (meer) voor moet betalen. Ook binnen deze knop zien respondenten veel kansen voor extra inzet vanuit de samenleving.

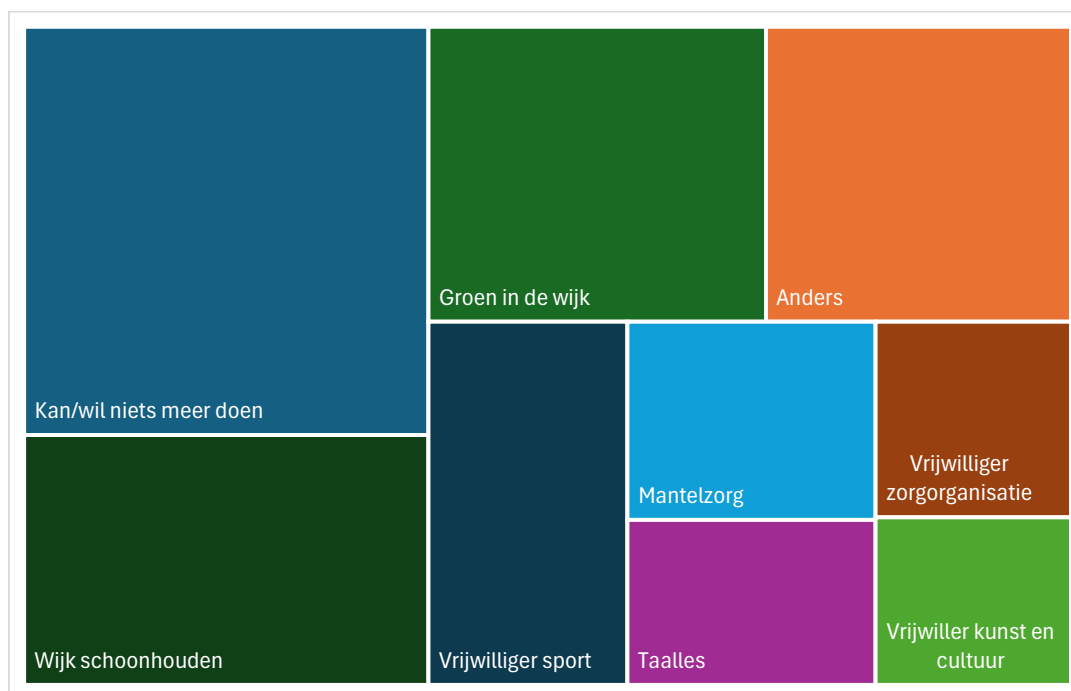

124 respondenten geven aan op dit moment geen van de genoemde vrijwilligersactiviteiten te doen. 65 geven er aan andere activiteiten dan de in de enquête genoemde te verzorgen. Voorbeelden zijn inzet repaircafe, vrijwilliger dierenweide, brandweer/reddingsbrigade, vrijwilliger bij de kerk, voedselbank, op school, oranjevereniging en meerdere taken tegelijk (optie was niet beschikbaar in de enquête).

Vrijwilliger sport is met 112x het meest genoemd, gevolgd door vrijwilliger mantelzorg 63x en wijk schoonhouden 50x.

Wat kunt u nog meer doen?

Als aanvulling of alternatief op het bezuinigen of omdenken hebben inwoners aangegeven (nog) meer zelf te kunnen doen.

Onder 'Anders' worden verschillende aanvullende mogelijkheden gegeven, waaronder ambtenaren ontlasten door burger initiatieven, helpen van raadsleden met onderzoek, ondersteunen buurtbewoners met verduurzamen van woningen, verzorgen van tuintjes van buurtgenoten, het organiseren van evenementen etc.

Ten opzichte van wat inwoners al doen, zoals opgenomen op de vorige pagina, is het enthousiasme groot voor groen in de wijk, de wijk schoon houden en het geven van taalles. 3 inwoners hadden eerder aangegeven taalles te geven, 30 zien dat als optie om meer zelf te doen.

Benut de potentie: de groep vrijwilligers groeit

Vanaf de leeftijdsgroep 50 jaar en ouder wordt aangegeven dat er meer tijd ontstaat om vrijwilligerswerk te gaan doen. Met de vergrijzende samenleving zou de gemeente meer op deze groep als vrijwilliger in kunnen zetten. Vanuit de samenleving komt het aanbod duidelijk naar voren.

Bestaande vrijwilligers: “beperkt tijd om nog meer te doen”

Een groot deel van de respondenten licht toe dat zij al vrijwilliger zijn. Met werk en gezin ernaast hebben zij niet voldoende tijd om nog meer te doen. Soms verhindert een fysieke beperking dat inwoners als vrijwilliger aan de slag kunnen gaan.

Het rendement is vooral sociaal

Aangegeven wordt dat dit niet de oplossing is om € 2,5 miljoen aan ombuigingen op te lossen. Wel dat het de betrokkenheid van inwoners in hun buurt en gemeente zal vergroten. Het samen werken op buurtniveau wordt naast nuttig ook als gezellig en kans op tegengaan van eenzaamheid gezien. Daarnaast is het de verwachting dat meer burens aansluiten als men zelf het goede voorbeeld geeft.

Maak het makkelijk om aan de slag te gaan als vrijwilliger

Van de gemeente wordt wel enige regie gevraagd: welke klussen zijn er en help met de organisatie. Bijvoorbeeld door de bestaande centrale website voor vrijwilligerswerk een herkenbaardere plek te geven en daarop het aanbod duidelijk te maken. Ook wordt gepleit om ruimte voor ontmoeting van vrijwilligers aan te bieden om zo van elkaar te leren en te stimuleren. Dit laatste met name op het gebied van mantelzorg maar bijvoorbeeld ook verduurzaming. Het structureel met de gemeente willen meedenken over belangrijke vraagstukken wordt ook aangeboden door respondenten.

Waar zie je kansen om op creatieve manieren geld te besparen en/of te verdienen voor onze gemeente?

Veel inwoners noemen bij deze vraag vooral mogelijkheden om geld te besparen. Eén van de meest genoemde ideeën is het fuseren met (buur)gemeenten. Verder meermaals genoemd:

- Evenementen om geld in te zamelen lijkt ons goed idee, voor speeltuin en groenvoorziening;
- Maak meer gebruik van kennis uit de samenleving. Kan flink wat kosten besparen. En door mensen eerder en meer te betrekken kan je ook kosten besparen door minder verzet tegen plannen;
- Zet in op innovatie, slimmer en effectiever werken;
- Zet wijk teams op om te helpen bij voorkomende klussen a la NL Doet, maar dan frequenter inzetten in de dorpskernen;
- Stop met overbodige regelgeving;
- Stimuleer het samenwerken tussen verenigingen;
- Organiseer projecten, bijvoorbeeld boomplantdag, groenonderhoud, brainstorm sessies met bepaalde thema's. Laat projecten terug komen en maak duidelijk bekend in de media wat er allemaal gaande is, ondersteun de betrokkenheid;
- Stimuleer het ondernemen in Drechterland door minder belemmeringen;
- Zorg voor snellere besluitvorming;
- Gemeenschapsveiling met taken als kavels. Dus dat bewoners bijvoorbeeld het schoonmaken of herstellen van een speeltuin kunnen "kopen". Of berm maaien voor een gedeelte.
- Meer producten digitaal aanbieden zo kunnen de openingstijden versoberd worden.

Als creatieve manieren om extra geld te verdienen voor de gemeente wordt genoemd het verkopen van snippergroen, grond en (leegstaand) vastgoed.

Verder veel genoemd zijn:

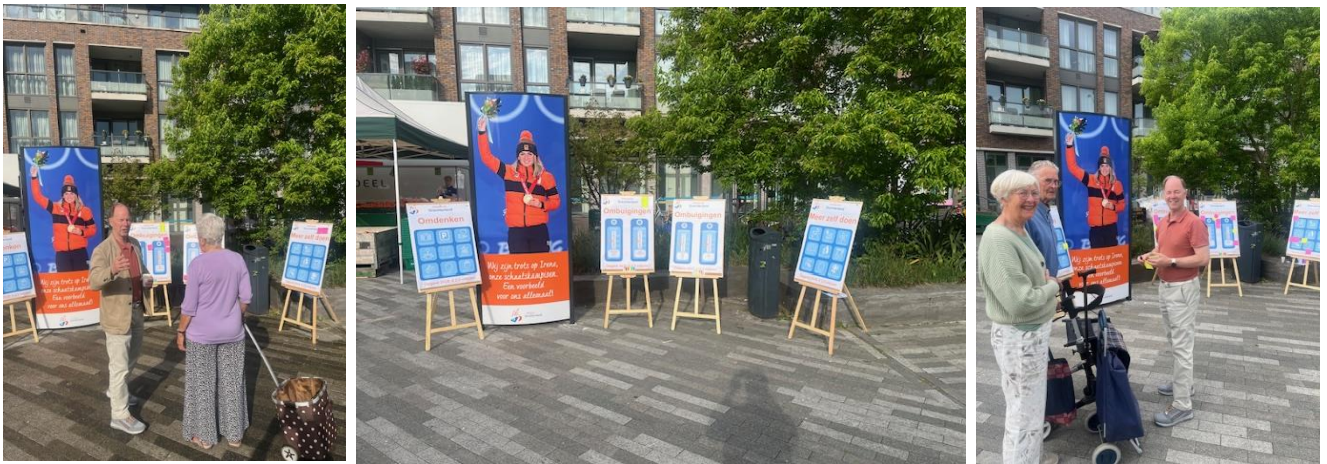
- Kijk hoe je op het gemeentehuis kunt bezuinigen door fuseren, verhuren van ruimtes, verkopen etc;
- Laat mensen (naar draagkracht) meer betalen bij gebruik van voorzieningen;
- Laat grote bedrijven meer belasting betalen (voor ruimte gebruik en slijtage op wegen);
- Verhoog toeristenbelasting, voer (hogere) hondenbelasting in;
- Nieuwe belasting introduceren. Deze kan verlaagd of afgekocht worden bij participatie/vrijwilligerswerk;

Veel genoemd is zijn varianten op het houden van veilingen waarvan de opbrengst naar incidentele investeringen in de buurt kan gaan.

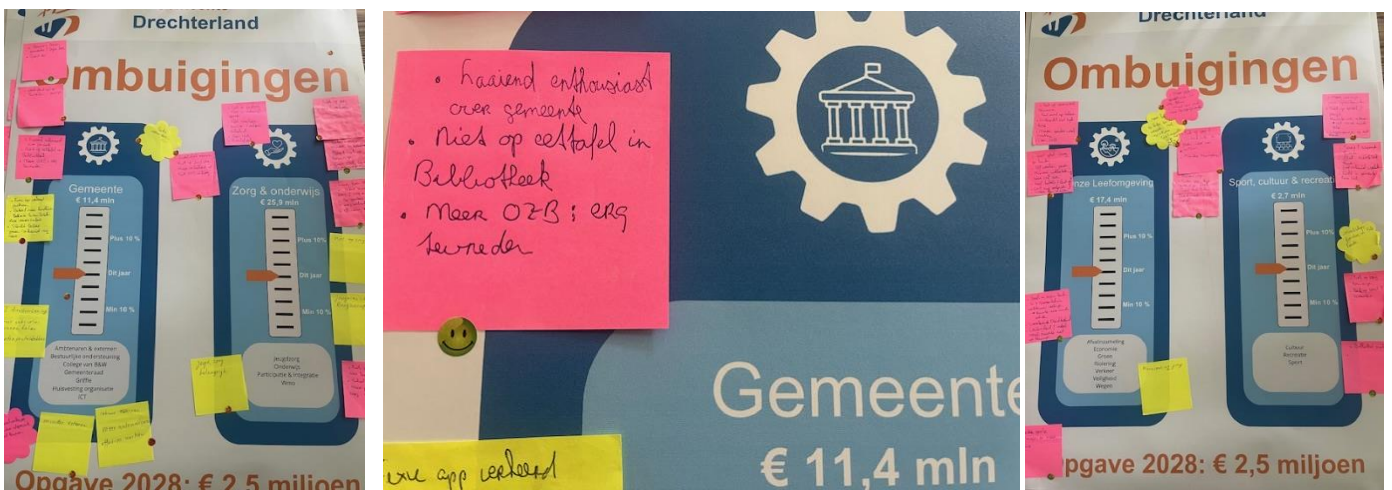
3. Gesprekken op de markt

Samen met de wethouder Financiën stonden we op vrijdag 2 mei op de markt. De sfeer was goed en er werd enthousiast gereageerd op het betrekken van de inwoners. Met de gesprekken op de markt hebben we de eerste inhoudelijke gesprekken over het begrotingsadvies gevoerd. Met behulp van panelen werden inwoners meegenomen in de drie mogelijke oplossingsrichtingen. Dit zijn: Bezuïgen, Meer zelf doen en Omdenken.

We spraken vooral inwoners ouder dan 50 (circa 53). 6 gesprekspartners waren duidelijk onder de 18. Bijna alle deelnemers kwamen uit Drechterland. De meeste inwoners waren erg enthousiast over het voorzieningenniveau in Drechterland en het feit dat zij betrokken worden in het verkennen van mogelijke ombuigingen. Dit draagt bij aan betere oplossingen omdat inwoners hun dorp en omgeving het beste kennen.

Op welk onderdeel wilt u wel of juist niet bezuinigen?

Veel inwoners vinden het makkelijker om aan te geven waar niet op bezuinigd kan/mag worden naar hun beeld. De opbrengst bij de twee borden bezuinigen is in hoofdlijn:

- Gemiddeld gesproken was er tevredenheid over het niveau van de voorzieningen in Drechterland;
- Het groenbeheer wordt als verbeterpunt ervaren: niet op bezuinigen;
- Schade in de openbare ruimte verhalen op de veroorzaker;
- Meer handhaven en boetes uitdelen;
- Dienstverlening mag meer digitaal: wanneer fysiek contact gewenst is dan zonder afspraak;
- Probeer meer andere gelden binnen te halen bijvoorbeeld subsidies;
- Huur minder externen in;
- Bezuinig niet op onderwijs en jeugdzorg;
- Werk efficiënter binnen de gemeente: bijvoorbeeld betere samenwerking in de zorgketen, scherpere toetsing op geleverde kwaliteit van zorg en bij grote complexen werk met 1 aanbieder van zorg;
- Minder uitbesteden meer zelf doen, al dan niet met de bewoners samen;
- Bezuinig niet op veiligheid.

Wat kunt u bijdragen door (nog) meer te doen?

In circa 50 gesprekken is gereageerd op het meer zelf doen. 11x is vrijwilligerswerk in de zorg genoemd als optie, 9x groenbeheer, 6x vrijwilliger sport, 9x opruimen van zwerfafval en 2x is aangegeven dat meer belasting betalen kan. 10x is aangegeven dat het geen optie is. Het organiseren van speciale opruimdag in Drechterland is door de organisator 1x ingebracht. Helpen met publiciteit voor de dag was haar wens. Meer OZB is 13x genoemd, minder OZB 9x, naar draagvlak 4x.

Omdenken: welke andere ideeën heeft u?

- Fusie met een buurgemeente is 15x genoemd als optie;
- Betaald parkeren invoeren is 9x genoemd;
- Feesten organiseren om zo sponsoring te krijgen 6x;
- Zet inwoner in om meer mee te denken bij belangrijke projecten: niet via participatie maar in werkgroepen;
- Zet de bibliotheek zo breed mogelijk in;
- Ga terug naar Den Haag en vraag meer geld;
- Iedereen kan iets doen: organiseer een bredere bijdrage uit de samenleving: bied taken aan op een website.

Bijvangst (inbreng zonder directe relatie met de begroting)

- Bouw meer kleine woningen in plaats van een paar grote;
- Bouw meer voor de jeugd.
- Gebruik biologische zaden bij onderhoud.

4. Basisschool 't Padland

28 mei waren we welkom op de basisschool 't Padland in Venhuizen. De leerlingen uit de groepen 7 en groep 8 hebben een begrotingsspel gespeeld. De leerlingen kregen 25 kaarten met een diversiteit aan voorzieningen en 15 munten. De opdracht was om in groepjes van 5-6 te komen tot de wijk van de toekomst waarbij met de munten voorzieningen gekocht konden worden. Er waren onvoldoende munten per groep om alle voorzieningen te kopen: overleg, creativiteit en inzet van vrijwilligerswerk (maximaal 2 extra munten mee te verdienen) waren nodig om te komen tot een wijk waar iedereen wilde wonen. Ook was er een 'eigen idee'-kaart waar een voorziening naar keuze van kon worden gemaakt.

Wat was een terugkerend beeld in de wijken?

De leerlingen hebben in de uitwerking van de wijk van de toekomst nagenoeg allemaal gekozen voor een school, speeltuin, supermarkt / winkelcentrum, verlichting en sportvoorziening in hun wijk. Sport was voornamelijk voetbal maar ook zwembad. Vaak terugkerend waren ook zorg voor ouderen en/of jongeren, ruimte voor handhaving en een park. Minder nodig is een gemeentehuis, bibliotheek en ruimte voor kunst.

Meer zelf doen: wat heeft de voorkeur van de leerlingen?

De voorkeur van de leerlingen gaat uit naar het opruimen van zwerfafval in hun wijk (4x). vrijwilliger bij sport ook 4x en 3x is groenbeheer in de buurt ingezet voor een extra munt. De optie belastingverhoging is 1x ingezet.

Welke eigen idee hadden de leerlingen voor hun wijk?

De eigen ideeën varieerde sterk, het waren:

- Winkelcentrum met winkelruimte voor bioscoop, museum, kroeg, zorgverlening en vele winkels;
- Multifunctioneel gebouw met ruimte voor subtropisch zwembad, Mac Donalds, Skatepark en speelparadijs;
- Extra huizen;
- Combi gebouw Brandweer en Ziekenhuis;
- Hotel met zwembad en overige faciliteiten ook te gebruiken door de buurtbewoners;
- Manage / gamehal;
- Techlab met ruimte voor ontwikkelen van robots, games maar ook creatief knutselen.

De ontwerpen van de wijken zijn op de volgende twee pagina's opgenomen. Dit betreft de uitwerkingen van groep 7 en 8.

a. Groep 8

b. Groep 7

